

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Nc/8/2025
Identifikačné číslo spisu:	5125206812
Dátum vydania rozhodnutia:	30.09.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Martina Valentová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:5125206812.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne V. V., narodenej XX. Q. XXXX, T. XXX, proti žalovanému V. H., narodenému XX. P. XXXX, T. XXX, korešpondenčná adresa: A., K. XX, právne zastúpenému advokátom Mgr. PaedDr. Antonom Kušnírom, Žilina, Jána Reka 13, o nariadenie neodkladného opatrenia, vedenom na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 25C/57/2025, o vylúčení predsedu senátu Krajského súdu v Žiline z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na tomto súde pod sp. zn. 7Co/124/2025, takto

rozhodol:

Predseda senátu Krajského súdu v Žiline Mgr. František Dulačka nie je vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci v konaní vedenom na Krajskom súde v Žiline pod sp. zn. 7Co/124/2025 (spor vedený na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 25C/57/2025).

Odôvodnenie

1. V konaní vedenom na Krajskom súde v Žiline (ďalej aj „krajský súd“) pod sp. zn. 7Co/124/2025 žalobkyňa podaním zo dňa 05. septembra 2025 vzniesla námietku zaujatosti voči predsedovi senátu Krajského súdu v Prešove vo veci sp. zn. 7Co/124/2025. Dôvodom, pre ktorý má byť namietaný sudca Mgr. František Dulačka vylúčený, je podľa žalobkyne skutočnosť, že brat namietaného sudcu má manželku, ktorá je sestrou pána H. S., ktorý je svokrom žalovaného V. H.. Žalobkyňa vznesenou námietkou zaujatosti žiadala, aby bola prejednávaná vec pridelená inému sudcovi, keďže má za to, že sudca V.. H. F. a pán S. sa osobne poznajú.

2. Namietaný sudca krajského súdu V.. H. F. vo vyjadrení k obsahu vznesenej námietky zo dňa 09. septembra 2025 uviedol, že strany sporu a osobitne žalovaného V. H. osobne nepozná a nemá žiaden vzťah k predmetu prejednávanej veci. Dodal, že pokiaľ by to žalobkyňa V. V. neuviedla v námietke zaujatosti, nemal doposiaľ vedomosť, že V. H. má byť zaťom pána H. S.. Namietaný sudca tiež uviedol, že H. S. je príbuzným a rodinou jeho švagrinej a jeho brata, no s H. S. a jeho rodinou neudržiava žiaden kontakt a nemá vedomosť o ich rodinných problémoch.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj len „najvyšší súd“) posudzoval opodstatnenosť vznesenej námietky zaujatosti z aspektu existencie dôvodov, pre ktoré je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania vecí.

4. Podľa § 49 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu, ak so zreteľom na jeho pomer k sporu, k stranám, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní možno mať odôvodnené pochybnosti o jeho nezaujatosti.

5. Účelom citovaného ustanovenia je prispieť k nestrannému prejednávaniu sporu, k nezaujatému prístupu k stranám, ich zástupcom a osobám zúčastneným na konaní; zámerom je tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Cieľu sledovanému uvedeným ustanovením zodpovedá aj právna úprava skutočností, ktoré sú z hľadiska vylúčenia sudcu považované za právne relevantné. Týmito skutočnosťami sú právne významné vzťahy sudcu, a to jeho vzťah: a) k sporu, v rámci ktorého vzťahu by mal sudca svoj konkrétny záujem na určitom spôsobe skončenia konania a rozhodnutia sporu alebo konania, b) k stranám sporu, ktorý by bol založený na príbuzenskom alebo rýdzo osobnom pomere k nim, c) k zástupcom strán sporu, ktorý by bol založený na pomere vykazujúcom znaky vzťahu uvedeného pod b), alebo d) k osobám zúčastneným na konaní. Relevantný je iba taký vzťah, ktorý by pri všetkej možnej snahe sudcu o správnosť konania a rozhodovania ovplyvnil jeho objektívny pohľad na spor a v konečnom dôsledku by mohol viesť k vydaniu nezákonného rozhodnutia.

6. Vzhľadom na to, že rozhodnutie o vylúčení sudcu podľa § 49 až § 58 CSP predstavuje výnimku z ústavnej zásady, podľa ktorej nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi (čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky), možno sudcu vylúčiť z prejednávania a rozhodovania sporu skutočne iba výnimočne a z naozaj závažných dôvodov, ktoré mu celkom zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom nezaujato a spravodlivo. V zásade platí, že v určitej právnej veci by mal rozhodovať nezávislý a nestranný sudca vecne a miestne príslušného súdu, určený rozvrhom práce príslušného súdu a tento tzv. zákonný sudca by sa už v ďalšom priebehu konania nemal meniť. Výnimku z ústavnej zásady nezmeniteľnosti zákonného sudcu predstavuje inštitút vylúčenia sudcu z rozhodovania, ktorý zákonom predpokladaným postupom a zo zákonom predpokladaných dôvodov pripúšťa, aby zákonný sudca bol vylúčený z ďalšieho rozhodovania. Zámer, ktorý tu umožňuje prelomiť ústavnú zásadu nezmeniteľnosti zákonného sudcu, spočíva v zmarení hroziaceho rizika, že by v spore mohol rozhodovať zaujatý a nie nestranný sudca. Pri posudzovaní týchto dôvodov v konkrétnej situácii je nutné prihliadať aj na rozsiahlu judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) a Ústavného súdu Slovenskej republiky a na závery, ku ktorým dospela doterajšia súdno-aplikačná prax najvyššieho súdu. ESLP pri riešení otázky nestrannosti sudcu vychádza z toho, že okrem nezávislosti sudcu je potrebné brať zreteľ aj na ďalšie aspekty subjektívneho a objektívneho charakteru.

7. Subjektívna stránka nestrannosti sudcu sa týka jeho osobných prejavov vo vzťahu ku konkrétnemu prípadu a k stranám sporu, prípadne k ich zástupcom. Pri subjektívnej nestrannosti sa vychádza z prezumpcie nestrannosti dovtedy, kým nie je preukázaný opak. Na preukázanie nedostatku subjektívnej nestrannosti vyžaduje judikatúra ESLP dôkaz o skutočnej zaujatosti. Rozhodujúci nie je subjektívny aspekt, ale existencia objektívnych skutočností, so zreteľom na ktoré môžu vzniknúť pochybnosti o nestrannosti sudcu. Uplatňuje sa tu tzv. teória zdania nezaujatosti, a teda nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť. Objektívny aspekt nestrannosti je založený na vonkajších inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavoch sudcu a jeho vzťahu k prejednávanému sporu, stranám, ich zástupcom a osobám zúčastneným na konaní. Rozhodujúcim prvkom v otázke rozhodovania o zaujatosti zákonného sudcu je, či obava strany sporu je objektívne oprávnená. Relevantnou je len taká obava z nedostatku nestrannosti, ktorá sa zakladá na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach. Objektívnu nestrannosť nemožno ale chápať tak, že čokoľvek, čo môže vrhnúť čo aj len tieň pochybnosti na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylučuje z rozhodovania vecí.

8. Je dôležité zohľadniť, že spoločenské vzťahy v najširšom slova zmysle sú vzťahmi vzájomného

pôsobenia, kontaktu a interakcie medzi členmi spoločnosti; preto závažnosť, ktorá by založila pochybnosť o nezaujatosti zákonného sudcu, môže aj pri zohľadnení tzv. teórie zdania uplatňovanej v judikatúre ESLP nastať iba v prípade, keď je celkom zjavné, že jeho vzťah k sporu, stranám, ich zástupcom či osobám zúčastneným na konaní, dosahuje taký charakter a intenzitu, že aj napriek zákonom ustanovenej povinnosti nebude môcť rozhodovať nezávisle a nestranné (I. ÚS 332/08). Nezávislosť je najdôležitejšia vec justície. Nezávislosť súdnej moci je prejavom jej funkčnosti. Nezávislosť súdnej moci je pojem s dvojitém významom, a to jednak nezávislosť súdov (inštitucionálna nezávislosť), jednak nezávislosť sudcov (individuálna nezávislosť). Nezávislosť sudcu treba vidieť ako jeho nezávislosť od zložiek politického systému, rovnako ale aj ako nezávislosť v rámci samotnej súdnej moci, konkrétneho súdu, na ktorom sudca pôsobí, nezávislosť vo vzťahu k vedeniu a kolektívu súdu.

9. V danom prípade žalobkyňa odôvodnila svoju námietku zaujatosti smerujúcu voči zákonnému sudcovi krajského súdu tou okolnosťou, že brat namietaného sudcu má manželku, ktorá je sestrou pána H. ktorý je svokrom žalovaného V. H.. Žalobkyňa vznesenou námietkou zaujatosti žiadala, aby bola prejednávaná vec pridelená inému sudcovi, keďže má za to, že sudca V.. H. F. a pán S. sa osobne poznajú.

10. Pokiaľ ide o subjektívny aspekt nestrannosti namietaného sudcu, tento sudca sa necíti byť zaujatým, keďže, vychádzajúc z jeho vyjadrenia k posudzovanej námietke zaujatosti, žalovaného V. H. osobne nepozná a nemá žiaden vzťah k predmetu prejednávanej veci. Uviedol, že nebyť žalobkyňou vznesenej námietky zaujatosti, nemal doposiaľ vedomosť, že V. H. má byť zaťom H. S.. K osobe H. S. namietaný sudca uviedol, že je príbuzným a rodinou jeho švagrinej a jeho brata, no s H. S. a jeho rodinou žiaden kontakt neudržiava a nemá vedomosť o ich rodinných problémoch.

11. V súvislosti s uvedeným dáva najvyšší súd do pozornosti uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 15. júla 2020 sp. zn. IV. ÚS 345/2020, podľa ktorého pri posudzovaní nezaujatosti sudcu v prípade skúmania príbuzenstva vzdialenejšieho ako je súrodenecký alebo rodičovský vzťah, v rámci ktorého sú väzby medzi príbuznými oveľa menej intenzívne, je potrebné zohľadniť aj subjektívny rozmer takéhoto príbuzenstva, a to aká je skutočná sociálna väzba medzi týmito osobami. To, že už samotná okolnosť príbuzenstva vedie k tomu, že sudca sa nejaví v očiach strany sporu ako nezaujatý, samo osebe neznamená porušenie práva na zákonného sudcu, pokiaľ pri takomto stupni príbuzenstva nie je preukázaná aj existencia bližších sociálnych väzieb.

12. Z vyjadrenia namietaného sudcu k vznesenej námietke zaujatosti nevyplýva, že by s H. ktorý je svokrom žalovaného, udržiaval sociálne väzby takej intenzity, ktorá by zakladala objektívne pochybnosti o jeho nezaujatosti. Vo vzťahu k H. S. sa namietaný sudca v konkrétnosti vyjadril tak, že s ním a ani s jeho rodinou (za súčasť ktorej možno považovať aj jeho zaťu - žalovaného V. H.), neudržiava žiaden kontakt. Rovnako tak vo svojom vyjadrení namietaný sudca uviedol, že žalovaného V. H., ktorý je zaťom H. S., osobne nepozná.

13. Subjektívny názor žalobkyne o zaujatosti sudcu, založený na tom, že švagriná (manželka brata) namietaného sudcu je sestrou H. S., ktorý je svokrom žalovaného V. H. a na to, že namietaný sudca V. H. F. a pán S. sa osobne poznajú, nemôže bez uvedenia ďalších relevantných skutočností zakladať dôvod pre legitímne obavy z nestranného a nezaujatého rozhodovania sudcu krajského súdu. Obava (pocit) z nestrannosti nestačí na založenie dôvodných pochybností o nedostatku nezaujatosti vzhľadom na právne (ústavné i zákonné) garancie nezávislosti sudcov a zákonné povinnosti sudcov konať vo veci bez predsudkov, nezávisle a nestranné.

14. Právna úprava vyžaduje, aby odôvodnenie námietky zaujatosti obsahovalo konkrétne skutočnosti, z ktorých sa vyvodzuje zaujatosť sudcu (§ 52 CSP). Miera obsahovej konkrétnosti spravidla môže predurčovať, či tu môžu existovať skutočnosti, ktoré svojou povahou a intenzitou vykazujú relevantné znaky zakladajúce pochybnosti o nezaujatosti sudcov alebo ide len o neurčité, všeobecné, prípadne i účelové, alebo realite nezodpovedajúce tvrdenia. Závažnosť, ktorá by založila pochybnosť o nezaujatosti zákonného sudcu, môže aj pri zohľadnení tzv. teórie zdania uplatňovanej v judikatúre ESLP nastať iba v prípade, keď je celkom zjavné, že jeho vzťah k sporu, stranám, ich zástupcom či osobám zúčastneným

na konaní, dosahuje taký charakter a intenzitu, že aj napriek zákonom ustanovenej povinnosti nebude môcť rozhodovať nezávisle a nestranne. Relevantnou je teda len taká obava z nedostatku nestrannosti, ktorá sa zakladá na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných i osvedčených (preukázaných) skutočnostiach (sp. zn. 9Nc/7/2021).

15. Najvyšší súd v súlade s vyššie uvedeným dospel k záveru, že v prípade namietaného sudcu nemožno mať objektívne pochybnosti o jeho nezaujatosti, ktoré by boli relevantné v zmysle § 49 ods. 1 CSP. Z tohto dôvodu rozhodol tak, že sudca V. nie je vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu vedeného na Krajskom súde v Žiline pod sp. zn. 7Co/124/2025. Podanej námietke zaujatosti preto najvyšší súd nevyhovel.

16. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.